

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Ndob/7/2018
Identifikačné číslo spisu: 1114219996
Dátum vydania rozhodnutia: 18.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1114219996.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v spore žalobcu KOMMERZ s.r.o., so sídlom Čechinová 16/A, Bratislava, IČO: 35 803 037, zastúpeného Mgr. Zdenkom Nováčekom, advokátom, so sídlom Brančská 7, Bratislava, proti žalovanej v prvom rade JUDr. Martine Mrázovej, so sídlom Šoltésovej 20, Bratislava, správkyni konkurznej podstaty úpadcu NECHASIM, s.r.o., so sídlom Bottova 7, Bratislava, IČO: 35 950 587 a žalovanému v druhom rade THERMIUS, s.r.o., so sídlom Námestie Osloboditeľov 20, Košice, IČO: 36 275 476, zastúpenému JUDr. Róbertom Selvekom, advokátom, so sídlom Nemcovej 30, Košice, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o námietke zaujatosti, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Bratislave JUDr. Eugen Palášthy nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1CoKR/17/2018.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu nadriadenému vec na rozhodnutie podľa ust. § 54 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože konateľ žalobcu v podaní z 19.06.2018 uplatnil námietku zaujatosti proti sudcovi Krajského súdu v Bratislave JUDr. Eugenovi Palášthymu z dôvodu, že menovaný sudca má priateľský pomer k strane sporu JUDr. Martine Mrázovej, správkyni konkurznej podstaty úpadcu NECHASIM, s.r.o., o ktorom ho informoval advokát JUDr. Peter Herceg, Košická 56, Bratislava. O dôvode vylúčenia JUDr. Palášthyho sa dozvedel dňa 14.06.2018, kedy v infocentre krajského súdu dostal informáciu o čísle konania a pridelení sporu do senátu 1CoKR, ktorému podľa rozvrhu práce predsedá JUDr. Eugen Palášthy.

2. Sudca Krajského súdu v Bratislave JUDr. Eugen Palášthy sa k uplatnenej námietke zaujatosti vyjadril tak, že nie je zaujatý, pretože nemá pomer k sporu a ani k strane sporu JUDr. Martine Mrázovej. Tvrdenia konateľa žalobcu o údajnom priateľskom vzťahu k osobe žalovanej v prvom rade (JUDr. Martine Mrázovej) sú nepravdivé a nezakladajú sa na skutočnosti. JUDr. Martinu Mrázovú pozná z konaní tak, ako aj iných advokátov a vzťah s ňou neprekračuje rámec bežného vzťahu účastníkov konania a súdu.

3. Z vyjadrenia advokáta JUDr. Petra Hercega, na ktoré sa odvolával konateľ žalobcu Marek Szabo,

vyplýva, že nemá žiadnu vedomosť o vzťahu konajúceho sudcu s JUDr. Martinou Mrázovou a takéto tvrdenie, ktoré je obsahom námietky konateľa žalobcu, nemohol preto ani uviesť. Všetky tvrdenia, ktoré sú obsahom podania s označením „námietka zaujatosti“ sú nepravdivé, zavádzajúce a on sa ostro ohradzuje voči takémuto podaniu a dištancuje sa od neho. Zároveň oznámil, že hodlá podať žalobu na ochranu osobnosti za účelom zabránenia zneužívania alebo neoprávneného používania jeho dobrého mena v justícii, medzi advokátmi a verejnosťou.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (ust. § 54 ods. 1 a 2 CSP) posudzoval opodstatnenosť námietky žalobcu ohľadne zaujatosti sudcu Krajského súdu v Bratislave JUDr. Eugena Palášthyho (predsedu odvolacieho senátu 1CoKR) z hľadiska (ne) existencie zákonného dôvodu, pre ktorý je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

5. Podľa ust. § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

7. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (odsek 3 vyššie citovaného ustanovenia).

8. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

9. Účelom vyššie citovaného ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je zabezpečiť nestranné prejednanie sporu, nezaujatý prístup k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní, aby sa predišlo možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu, b/ k stranám sporu alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b/.

10. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii zákonného dôvodu vymedzeného takými konkrétnymi označeniami a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu. Na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosť o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti sudcu, tento nebude môcť spor rozhodnúť nezávisle a nestranne.

11. Súčasťou práva na spravodlivý proces (článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (článok 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (článok 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo

zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu. Neustrannosť sudcu sa spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a stranickosti (nadržania určitej procesnej strane). Neustranný súd poskytuje všetkým stranám sporu rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred neustranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnenej osoby a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu neustranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

12. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri riešení otázky neustrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty neustrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napr. Piersack proti Belgicku). Rozhodujúce nie je pritom subjektívne stanovisko sudcu alebo strany sporu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o neustrannosti sudcu. Subjektívna neustrannosť sa posudzuje podľa objektívnych skutočností, pričom existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybnosti o neustrannosti sudcu (Fey proti Rakúsku).

13. Z judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej neustrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej neustrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa neustrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a neustranne.

14. V posudzovanom prípade konateľ žalobcu vzniesol námietku zaujatosti sudcu JUDr. Eugena Palášthyho, ktorý je predsedom odvolacieho senátu, ktorý má prejednať a rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 3Cbi/18/2014-434 zo 7. februára 2017. Ako dôvod zaujatosti sudcu JUDr. Eugena Palášthyho konateľ žalobcu uviedol jeho priateľský pomer k strane sporu JUDr. Martine Mrázovej, správkyňi konkurznej podstaty úpadcu NECHASIM, s.r.o., o ktorom ho mal informovať advokát JUDr. Peter Herceg. Z vyjadrenia JUDr. Petra Hercega (založené je v spise na č. I. 545) vyplýva, že tvrdenie konateľa žalobcu považuje za nepravdivé a zavádzajúce, nakoľko on nemá žiadnu vedomosť o vzťahu konajúceho sudcu s JUDr. Martinou Mrázovou. Tvrdenie o ich priateľskom vzťahu preto ani nemohol uviesť.

15. Pokiaľ ide o subjektívny aspekt neustrannosti namietaného sudcu, je potrebné konštatovať, že sudca JUDr. Eugen Palášthy sa necíti byť v spore zaujatý, pretože nemá žiadny pomer k sporu a ani žiadny priateľský vzťah k strane sporu JUDr. Martine Mrázovej, správkyňi konkurznej podstaty úpadcu NECHASIM, s.r.o. Tvrdenie o priateľskom vzťahu považuje za nepravdivé, pretože JUDr. Martinu Mrázovú pozná zbežne ako iných advokátov, pričom sa jedná o profesionálny vzťah, prebiehajúci v rámci bežného vzťahu sudcu a strán procesného konania. Vyjadrenie namietaného sudcu tak neindikuje odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, vyvracia tvrdenie konateľa žalobcu o jeho priateľskom vzťahu so stranou sporu JUDr. Martinou Mrázovou a eliminuje ho vysvetlením, že je bez pomeru k sporu, k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní. Tvrdenie konateľa žalobcu nepreukazuje žiadny bližší osobný vzťah vyššie menovaného sudcu k strane sporu - žalovanej v prvom rade, ktorý by mohol zakladať zákonný dôvod na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP. Samotná okolnosť, že sudca pozná stranu sporu, nie je bez ďalšieho zákonným dôvodom na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Nadriadený súd poukazuje na judikatúru NS SR (napr. sp. zn. 7Nc/53/2013, 1Nc/15/2008, 3Nc/11/2009, 8Nc/8/2014), z ktorej vyplýva, že vzťah medzi sudcom a stranou sporu (účastníkom konania), resp. jej zástupcom alebo osobou zúčastnenou na konaní, ktorý predstavuje bežný kolegiálny a profesionálny

vzťah, neprekračujúci tomu zodpovedajúce medze, nepredstavuje zákonný dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP. Len v prípade, ak by takýto vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, mohlo by ísť z objektívneho hľadiska o okolnosť vzbudzujúcu pochybnosť o nezaujatosti sudcu v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP.

16. Pri rozhodovaní, či tvrdenie strany sporu vzbudzuje legitímnu obavu z nestranného a nezaujatého rozhodovania sudcu, a teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti, nadriadený súd vychádzal z vyššie citovanej judikatúry ESĽP, ktorá vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že akákoľvek obava, resp. domnienka strany sporu o nedostatku nezaujatosti sudcu zakladá bez ďalšieho pochybnosť o jeho nezaujatosti a automaticky ho vylučuje z prejednávania a rozhodovania konkrétneho sporu. Tzv. objektívna nestrannosť sa posudzuje nie podľa subjektívneho postoja strany sporu, ale z hľadiska existencie objektívnych skutočností, ktoré je potrebné osvedčiť, resp. preukázať. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava je odôvodnená. V každom jednotlivom prípade je potrebné zhodnotiť, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (Tullar proti Spojenému kráľovstvu), pričom relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. V posudzovanom prípade tvrdenie konateľa žalobcu, že o priateľskom vzťahu sudcu JUDr. Eugena Palášthyho k strane sporu JUDr. Martine Mrázovej ho mal informovať advokát JUDr. Peter Herceg, čo by podľa názoru žalobcu mohlo zakladať dôvod zaujatosti sudcu JUDr. Eugena Palášthyho, dôrazne poprel samotný JUDr. Peter Herceg vo svojom vyjadrení, ktoré zaslal súdu.

17. S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený podľa ust. § 54 ods. 2 CSP dospel k záveru, že tvrdenie, ktoré je v námietke zaujatosti označené ako dôvod pre vylúčenie sudcu JUDr. Eugena Palášthyho z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu (v ktorom bude rozhodovať odvolací súd ako kolektívny orgán v trojčlennom senáte), nie je z hľadiska ustanovenia § 49 ods. 1 CSP právne relevantné a nezakladá zákonný dôvod na vylúčenie vyššie menovaného sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu. Z uvedeného dôvodu preto rozhodol tak, že sudcu JUDr. Eugena Palášthyho nevyklučuje z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1CoKR/17/2018.

18. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.